

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу
ЕЛЬ–БОШ ДАЛІЛЬ МОНТАЇВНИ
«ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ»,
Подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 – Економіка,
галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи та її зв'язок з напрямками науково-дослідних робіт.

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки характеризується процесами, які за своїми наслідками, докорінно змінюють економічне середовище нашої країни. Україна на сучасному етапі перебуває у непростому пошуку оптимальних варіантів економічної інтеграції до світового промислового ринку, що зумовлює необхідність обрання пріоритетів гео економічних векторів розвитку з позицій реалізації своїх соціально-економічних інтересів безпеки національної економіки.

За таких умов виникає гостра необхідність модернізації промислових процесів, що відповідають інноваційним вимогам науково-технічного розвитку світової промисловості, змін стратегій управління на сучасні управлінські технології, які здатні вчасно перетрансформуватись та реагувати на мінливе, нестабільне економічне середовище. Одним із найактуальніших завдань розвитку економіки є створення умов ефективного і динамічного економічного середовища.

Для галузі машинобудування основними цілями для досягнення ефективності в економічному механізмі підприємств залишаються: адаптація до нових ринкових умов ведення виробничої, господарської діяльності; формування машинобудівної галузі із залученням державної підтримки; створення необхідного підґрунтя для розвитку машинобудування шляхом вдосконалення існуючого законодавства; створення більш привабливого інвестиційного клімату у машинобудівній промисловості.

Проте, досягненню означених вище цілей перешкоджає погіршення ефективності діяльності підприємств машинобудування, що обумовлено негативним впливом чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Відповідно постає потреба використання інструментів щодо підвищення ефективності діяльності, тобто формування економічного механізму регулювання ефективної діяльності, що дозволить розробити практичні рекомендації для українських підприємств. Дисертаційна робота Ель–Бош Д.М. є актуальною та отримані результати роблять суттєвий внесок у теоретичну

основу та методику дослідження економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування.

Актуальність проблематики дисертації, наукова та практична спрямованість підтверджуються її зв'язком з науково-дослідною роботою економічного факультету Запорізького національного університету за темами: «Дослідження фінансово-економічного потенціалу Запорізької області» (державний реєстраційний номер 0116U004853); «Механізми вдосконалення процесу управління інвестиційно-інноваційним розвитком регіону» (державний реєстраційний номер 0116U004852). Авторський науковий доробок при виконанні цієї теми забезпечив підґрунтя для написання дисертації.

2. Основні наукові положення, висновки і пропозиції, що сформульовані в дисертації, їх новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності.

У дисертації визначено мету дослідження, яка полягає в обґрунтуванні теоретичних і методичних положень та науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування. Відповідно були поставлені завдання теоретичного, методичного та прикладного характеру. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дає підстави констатувати, що в цілому автору вдалося вирішити завдання та досягти поставленої мети. Завдання співвідносяться з ознаками наукової новизни дослідження, що свідчить про оригінальність обраних автором шляхів вирішення зазначених завдань.

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, є обґрунтованими з теоретичної і методичної точки зору та достовірними, базуються на сучасних теоріях, наукових працях зарубіжних та вітчизняних економістів щодо формування економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств, аналізі статистичних даних. Крім того, наукові положення підтверджені вітчизняним досвідом роботи підприємств машинобудування.

Вирішення у роботі конкретних наукових завдань відрізняється системним підходом та базується на використанні широкого спектру загальнонаукових і спеціальних методів наукових досліджень, у тому числі: діалектичний метод пізнання – для уточнення категоріально-понятійного апарату дослідження; метод індукції та дедукції – для дослідження загальних тенденцій у розвитку фінансових результатів господарчих об'єктів; метод порівняння – для зведення різних теоретичних підходів до оцінки ефективності економічної діяльності; метод спостереження – для вивчення стану фінансового обліку і контролю підприємств; групування – для опрацювання аналітичної інформації; абстрактно-логічний метод, метод причинно-наслідкових зв'язків, метод опису, метод конкретизації, метод формалізації – для визначення та

задоволення інформаційних потреб користувачів обліково-аналітичної інформації, необхідної у формуванні управлінської стратегії підприємства; діалектичний метод, метод систематизації, метод узагальнення – для розробки рекомендацій щодо досягнення ефективності економічного механізму. Також для наочного представлення економічних даних, отриманих у процесі дослідження, автор широко застосовував можливості графічного методу.

Об'єкт, предмет та мета роботи логічно пов'язані. Об'єктом дослідження виступає економічний механізм регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування. Предметом дослідження є теоретичні, організаційно-методичні і практичні засади щодо формування ефективного економічного механізму, здатного позитивно реагувати на дію зовнішніх і внутрішніх факторів впливу.

Дисертаційна робота має логічну структурну побудову, її зміст повною мірою розкриває тему наукового дослідження. Між розділами та підрозділами роботи є належний взаємозв'язок, всі розділи містять рисунки, таблиці, посилання на літературні джерела. Наведені в роботі дані підтверджені в ході дослідження. Висновки до розділів дисертаційної роботи та загальні висновки до неї є логічними й підтверджені результатами апробації на науково-практичних конференціях, публікацією у наукових фахових виданнях, в періодичному науковому виданні іншої держави, впровадженням авторських пропозицій у діяльність відповідних установ.

Отже, вище означене дає підстави стверджувати, що основні положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи достатньо обґрунтовані і достовірні.

Дисертантом отримані результати, що містять елементи наукової новизни. До найбільш значущих здобутків можна віднести такі наукові положення:

- на основі аналізу існуючих підходів вчених до визначення понять «економічного механізму» (с. 25-30) та «економічної ефективності» (с. 40-42), автором запропоновано власне уточнення даних дефініцій: поняття «економічний механізм» розглянуто як взаємодіючу систему методів, важелів та інструментів регулювання, нормативно-правових актів, інформаційного забезпечення, організаційно-адміністративної структури підприємства, спрямованих на досягнення економічного інтересу (с. 30); поняття «ефективність економічного механізму» розглянуто як успішність функціонування підприємства за існуючих правових, політичних, економічних, технологічних, соціальних умов, що вимірюється низкою індикаторів економічного стану (с. 42);

- удосконалено класифікацію методів регулювання діяльності промислових підприємств, які за критеріями впливу враховують втручання регулятора в діяльність підприємств з метою забезпечення реалізації стратегій розвитку економіки; стабілізації ринкового стану; протидії економічному циклу; регулювання багаторівневої структури господарства, стимулювання інвестицій;

підтримки стабільного економічного зростання; перерозподілу доходів; забезпечення повної зайнятості; регулювання грошового обігу; заохочення науково-технічних та дослідницько-конструкторських розробок; соціального забезпечення (с. 52);

- набула подальшого розвитку класифікація властивостей інформаційного забезпечення діяльності підприємства. Зокрема, властивості економічної інформації впливають на функціонування економічного механізму та мають нести якісну складову достовірності, необхідної аналітичності, змістовності, корисності, повноти та швидкості обертання для прийняття важливих управлінських рішень, проведення аналізу та оцінки ефективності економічної діяльності (с. 69);

- удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності функціонування економічного механізму підприємства, що дає змогу досягнути прогнозного показника обсягів реалізації продукції, який у стратегічному плануванні має велике значення для широкого кола зацікавлених сторін (с. 115);

- набув подальшого розвитку методичний підхід до комплексно-інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємств під впливом складових ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості, що заснований на основі комплексної оцінки системи різнорідних чинників, використання достатньої інформаційної бази та представляє можливість здійснити об'єктивний порівняльний аналіз економічного стану підприємства (с. 149-153);

- удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності діяльності підприємств машинобудування на основі розрахунку інтегрального показника через середньозважену вартість капіталу, що дозволяє з'ясувати ступінь інвестиційної привабливості підприємства на ринку; визначити наскільки певні зміни впливатимуть на ступінь конкурентності підприємства на ринку та у якій мірі відобразатимуться на ринкових позиціях підприємства (с. 173-181);

- удосконалено методичний підхід до визначення впливу показників ділової активності на показники прибутковості з використанням матричного підходу, що дає змогу визначити цільові величини річного прибутку під впливом перемінних коефіцієнтів дохідності авансових вкладень, обертання активів, окупності власного капіталу, рентабельності вкладень у підприємство (с. 191-194);

- удосконалено методичний підхід до діагностики ефективності економічного механізму підприємств машинобудування, який передбачає оцінку внутрішніх та зовнішніх факторів впливу, що дозволяє виміряти ризикоутворюючі чинники, визначити джерела фінансування діяльності з позицій окупності з метою формування напрямків діяльності промислових підприємств (с. 202-210).

Отримані у дисертаційній роботі результати, висновки та рекомендації мають теоретичне та практичне значення.

Наукове значення отриманих у процесі дослідження результатів полягає у розвитку теоретико-методичних основ та вдосконаленні прикладних положень щодо формування економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування.

Практичні рекомендації, що містяться в дисертації, впроваджено в діяльність ТОВ «Запорізький механічний завод» для коригування діяльності, що дозволило провести оцінку економічної ефективності та визначити доцільність покращення фінансової діяльності (довідка № 1250-1/6 від 07.05.2020 р.), ПрАТ «Запорізький електровозоремонтний завод» для формування моделі залежності показників від факторів, створення моделі ефективності на засадах оптимальності та максимізації результатів діяльності підприємства (довідка № 5621 від 10.06.2020 р.), ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», що дозволило визначити джерела фінансування діяльності з позицій окупності (довідка № 8/1638 від 10.11.2020 р.). Отже, рекомендації та пропозиції дисертаційного дослідження мають наукову та практичну цінність, їх доцільно використовувати для формування та регулювання економічного механізму ефективної діяльності підприємств.

До основних розробок, які мають практичне значення, слід віднести: удосконалений методичний підхід до оцінки ефективності функціонування економічного механізму підприємства шляхом використання критеріїв Фішера, Ст'юдента; сформований методичний підхід до комплексно-інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємств під впливом складових ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості; удосконалений методичний підхід до оцінки ефективності діяльності підприємств машинобудування; удосконалений методичний підхід до визначення впливу показників ділової активності на показники прибутковості з використанням матричного підходу; удосконалений методичний підхід до діагностики ефективності економічного механізму підприємств машинобудування.

Окремі положення дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі економічного факультету Запорізького національного університету під час викладання дисциплін «Економіка підприємства», «Фінансовий аналіз в фінансових установах та на підприємствах», «Фінансове планування» (довідка № 17/01.01-13 від 28.01.2021 р.).

Отримані результати вказують на теоретичну цінність дисертаційної роботи Ель–Бош Д.М. як комплексу науково-методичних підходів щодо формування економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств. За текстом дисертаційної роботи та публікацій Ель – Бош Д.М. можна констатувати, що переважна більшість наукових положень, пропозицій і висновків, представлених у роботі, є обґрунтованими та не дають підстави сумніватися в їх достовірності. Наукова новизна та практична значущість дисертаційної роботи знайшли відповідне відображення у фахових наукових статтях, матеріалах апробаційного характеру. Усі основні наукові положення,

висновки та пропозиції, які винесено на захист, одержано автором самостійно.

Щодо змісту дисертаційної роботи, то слід відзначити, що дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 296 сторінок, у тому числі основний зміст роботи викладено на 217 сторінках. Робота містить 12 додатків на 37 сторінках, 160 найменувань в списку використаних джерел, які викладені на 19 сторінках, 25 таблиць, 43 рисунки (2 сторінки – таблиці і рисунки, які повністю займають площу сторінки).

Робота написана українською мовою. Стиль викладення матеріалів дослідження відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць такого рівня, вирізняється науковістю, системністю, обґрунтованістю, логічністю та послідовністю. Мета дослідження відповідає темі дисертаційної роботи. Зміст сформульованих наукових завдань структурно та логічно узгоджений, їх кількість є достатньою для розкриття теми дисертації та досягнення поставленої мети.

Кожен з розділів та підрозділів роботи містить результати, що становлять значний науковий інтерес та є обґрунтованими і достовірними.

Так, у першому розділі «Теоретико-методичні підходи до формування економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств» автором досліджено наукові засади формування економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств (с. 25-28). Автором було здійснено аналіз та узагальнення основних наукових поглядів щодо змісту та сутності понять «економічний механізм» (с. 28-30) та «економічна ефективність» (с. 40-42), що дало змогу представити власне визначення цих понять (с. 30, с. 42). Автором досліджено наукові засади доцільності регулювання економічного механізму (с. 31-40), у межах цього дослідження визначено фактори впливу та регулювання ефективності економічного механізму, розподіляючи їх за позитивністю та характером середовища, в якому вони виникли (с. 33); запропонована класифікація чинників, за якими регулюється економічний механізм підприємства (с. 36). В роботі зазначені методичні особливості регулювання ефективної діяльності підприємств (с. 43-64) у межах яких проведено розподіл методів регулювання за критеріями впливу на діяльність підприємств (с. 52). У контексті інформаційного забезпечення формування механізму ефективного регулювання економічної діяльності підприємств (с. 64-77) представлена класифікація характеристик властивостей інформації, яка необхідна для ефективної діяльності підприємства, що поділяється автором за критеріями змістовності, часу, форми, зрозумілості (с. 68). Законодавчі засади правового забезпечення механізму ефективного регулювання економічної діяльності підприємств представлені низкою законодавчих актів регулюючого, стимулюючого, контролюючого та мотивуючого характеру, виданих законодавчими органами України (с. 77-82). Отже, у першому розділі автором були визначені основні методичні особливості

та складові регулювання ефективної діяльності підприємств, обґрунтовано методичні засади регулювання діяльності підприємств у контексті інформаційного забезпечення та законодавчого підґрунтя.

У другому розділі «Сучасний стан використання економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування» автором охарактеризовано соціально-економічні передумови функціонування економічного механізму підприємств в сучасній Україні (с. 85-88); досліджено ефективність діяльності підприємств в контексті нестабільних умов економічного середовища через первинні показники економічної ефективності (с. 89-100); зазначено фактори впливу на ефективність діяльності підприємств машинобудування через соціально-економічні, політико-економічні та технологічні чинники (с. 101-106); здійснено оцінку чинників формування економічного механізму ефективної діяльності підприємств Запорізького регіону (с. 107-112); запропоновано методику прогнозування показників обсягів реалізації продукції (с. 113-119); оцінено переваги та наслідки подальшого курсу на євроінтеграцію, що дозволить підтримати конкурентні переваги найбільш успішних підприємств (с. 120-123); оцінено фінансово-економічний стан підприємств машинобудування Запорізького регіону (с. 124-143); доведено доцільність регулювання ефективної діяльності підприємств через запропоновану комплексно-інтегральну оцінку ефективності діяльності підприємств впливу складових ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості, на основі врахування рангів окремих показників (с. 144-154).

У третьому розділі «Удосконалення економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування» автором визначено потенціал розвитку економічного механізму ефективної діяльності підприємств Запорізького регіону у контексті проведення діагностичного моніторингу для виявлення проблемних зон у діяльності підприємств через показники рентабельності (с. 159-168); залежність інтегрального показника оцінки ефективності діяльності від окремих показників ефективності (с. 168-173); середньозважену вартість капіталу (WACC) (с. 173-177); здійснено оцінювання економічної та інвестиційної ефективності діяльності підприємств (с. 178-181). Автор визначає формування позитивного вектора розвитку підприємства у сучасних економічних умовах, спираючись на наявні економічні показники, через механізм прийняття управлінських рішень для забезпечення ефективної діяльності підприємства (с. 181-190). В роботі здобувач пропонує методику визначення впливу показників ділової активності на показники прибутковості з використанням матричного підходу, що дає змогу регулювати показники рентабельності та прибутку (с. 191-194). Автором проведено моніторинг ефективності діяльності підприємств машинобудування із застосуванням комплексної оцінки економічної діяльності підприємств в умовах ризику, встановленням джерела ризиків (с. 200-210); здійснено прогнозування

ймовірності банкрутства підприємств за низкою зарубіжних та вітчизняних методик (с. 211-218); виявлено основні ризикоутворюючі фактори підприємств машинобудування Запорізького регіону (с. 219-224).

Таким чином, результати наукового дослідження Ель–Бош Д.М. представлені в дисертаційній роботі, достатньо обґрунтовані і мають наукову достовірність. Висновки за всіма розділами та загальні висновки є логічними та зрозумілими. Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності підприємств машинобудування з метою використання економічного механізму регулювання ефективної діяльності. Назва дисертаційної роботи «Економічний механізм регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування» повністю відповідає її змісту, що підтверджується метою дослідження та вирішеними у процесі її досягнення завдань.

3. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях.

Основні наукові результати дисертації висвітлені в 6 наукових працях, серед яких: 1 стаття в науковому періодичному виданні іншої держави (El–Bosh D. M. Estimating and managing risks in economy. *The Baltic Scientific Journals. Proceedings of the international center for research, education and training. Journal of social research and behavioral sciences*. 2020. Volume 09, Issue 02. P. 54–58 (0,45 друк. арк.); 3 статті в наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз (El–Bosh D.M. Forecasting in the legislative regulation of industry. *Вісник Хмельницького національного університету: науковий журнал. Економічні науки*. 2019. №4, Т.3 (272). С. 81–85 (0,51 друк. арк.) (**Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США)**); El–Bosh D.M. Leverages in mechanism of regulation of effective activity and structural policy in the economy. *Вісник Хмельницького національного університету: науковий журнал. Економічні науки*. 2019. №6, Т.2 (276). С. 282–285 (0,48 друк. арк.) (**Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США)**); El–Bosh D.M. Methods of economical regulations and their basics. *Вісник Хмельницького національного університету: науковий журнал. Економічні науки*. 2020. №4, Т.2 (284). С. 311–314 (0,43 друк. арк.) (**Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США)**)), 2 тез доповідей за матеріалами конференцій. Загальний обсяг опублікованих праць – 2,13 друк. арк., які належать особисто автору, що дозволяє вважати виконаними положення п. 11 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 (зі змінами).

Положення дисертаційного дослідження, які складають наукову новизну, повністю висвітлені у фахових виданнях, в науковому періодичному виданні іншої держави та обговорені на науково-практичних конференціях. Сформульовані у дисертації наукові результати, висновки, рекомендації і пропозиції належать особисто автору, є його науковим доробком. Особистий внесок здобувача є достатнім.

4. Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертації та наукових публікацій Ель–Бош Даліль Монтаївни, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, не дає підстав констатувати допущення здобувачем порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації). Зокрема, дисертація містить посилання на джерела інформації за кожним випадком використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення надати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи і її окремих положень.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку викладених в дисертації наукових положень, висновків та рекомендацій, слід відзначити певні дискусійні положення та зауваження, що полягають у наступному:

1. В дисертаційній роботі автором розглянуто систему регулювання організаційно-економічних факторів економічного механізму підприємства (с. 27-30). Однак, автор не достатньо уваги приділяє використанню моделі організаційно-економічних факторів зарубіжних вчених-економістів. У зв'язку із цим, доцільно було б вказати відмінність між поглядами та підходами вітчизняних і зарубіжних економістів стосовно формування економічного механізму підприємства.

2. Розкриваючи особливості інформаційного забезпечення ефективної діяльності підприємств здобувач недостатньо уваги приділив дослідженню джерел інформації, каналів за якими проходять інформаційні потоки (с. 66-68). На нашу думку доцільно було б проаналізувати існуючі підходи науковців до визначення поняття інформаційного забезпечення та навести власне бачення.

3. У підрозділі 2.1 автор аналізує сучасний стан діяльності підприємств машинобудування України через оцінку тенденцій ефективної діяльності підприємств (с. 85-87). На нашу думку доцільно було б навести економічні показники діяльності підприємств конкурентів, закордонних

підприємств, здійснити порівняння, запропонувати шляхи покращення розвитку вітчизняних підприємств.

4. У підрозділі 2.3 автором сформовано методичний підхід до комплексно-інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємств на підставі врахування впливу складових ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості, що дає змогу врахувати ранги окремих показників (с. 149-153), а також було застосовано ранжування економічних показників (с. 151). Доцільно більш детально охарактеризувати за яким принципом здійснювалося ранжування означених показників.

5. У підрозділі 3.2 автором представлено механізм прийняття управлінських рішень для забезпечення ефективної діяльності підприємства (с. 188) із зазначенням фаз прийняття управлінських рішень. На нашу думку доцільно було б більш ретельно проаналізувати сутність поняття управлінське рішення, що дозволило б поглибити результати дослідження.

6. У підрозділі 3.3 дисертаційної роботи здобувач доводить існування проблеми низької частки власного капіталу на деяких підприємствах та вказує, що подібна ситуація у тривалому періоді може призвести до банкрутства підприємств (с. 219-221). Проте, в роботі автору доцільно було б навести шляхи подолання означеної проблеми на підприємствах, а також проаналізувати вплив цієї проблеми на ефективність діяльності підприємств в майбутньому.

В цілому дисертаційна робота Ель-Бош Даліль Монтаївни залишає позитивне враження, а відмічені дискусійні положення і окремі недоліки не знижують її наукового і практичного значення.

За змістом та оформленням дисертація Ель-Бош Даліль Монтаївни на тему «Економічний механізм регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування», відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема:

1. Відповідає паспорту спеціальності 051 – Економіка, галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки.

2. Відповідає вимогам, встановленим Тимчасовим порядком присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 (зі змінами).

3. Робота відповідає основним вимогам до дисертації.

Разом з тим, вищевикладене має виключно дискусійний характер, належним способом реагування на ці зауваження може бути їх коментар під час публічного захисту та вони жодним чином не ставлять під сумнів вагомість наукових здобутків автора.

Таким чином, дисертація Ель-Бош Даліль Монтаївни на тему «Економічний механізм регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування» є яскравим прикладом наукового дослідження, що виконано особисто автором, характеризується завершеністю та єдністю змісту.

6. Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Ель–Бош Даліль Монтаївни на тему «Економічний механізм регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, містить нові теоретичні узагальнення та науково-методичні підходи до вирішення актуального наукового завдання щодо формування, використання та оцінювання економічного механізму регулювання ефективної діяльності підприємств. Обрану тему дисертаційної роботи розкрито в повному обсязі, розв'язано поставлені завдання, досягнуто мету дослідження, отримано нові наукові результати, які мають теоретичне значення та практичну цінність.

Дисертація має концептуальний та прикладний аспекти, що є характерним для наукової роботи. Дисертаційна робота за змістом проведених досліджень відповідає спеціальності 051 «Економіка», за якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Основні положення та наукові результати достатньо повно висвітлені у публікаціях.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну значимість сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Ель–Бош Д.М. на тему «Економічний механізм регулювання ефективної діяльності підприємств машинобудування» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме Тимчасовому порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 (зі змінами), а її авторка - **Ель–Бош Даліль Монтаївна**, є кваліфікованим науковцем, здатним на наукові узагальнення та створення нових наукових результатів, і заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувачка кафедри економіки
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

О.І. Маслак

